

Domeingroep Anogenitale dermatosen stelt zich voor

K.A.P. Meeuwis¹, M.J. Jonker², J.C. de Pooter³

Op 12 juli 2018 is de voormalige domeingroep Vulvopathologie/proctologie onder de nieuwe naam domeingroep Anogenitale dermatosen nieuw leven ingeblazen. Inmiddels is de domeingroep versterkt met nog 2 leden en bestaat nu uit voldoende leden (zie kader).

DOELSTELLING

Onze belangrijkste doelstelling is het behouden, bevorderen en waarborgen van de kennis van anogenitale aandoeningen binnen de beroepsgroep. Specifiek worden hiermee klachten van vulva, anus en proctum bedoeld. Daarnaast vormt de domeingroep het aanspreekpunt voor het NVDV-bestuur ten aanzien van allerhande vragen met betrekking tot de anogenitale dermatosen.

ACTUELE SITUATIE IN NEDERLAND

De zorg voor patiënten met vulvaire klachten is in Nederland goed georganiseerd door middel van de vulvapoliklinieken die inmiddels in veel ziekenhuizen zijn ingericht. Daarin participeren dermatologen actief, gezamenlijk met gynaecologen, in de zorg voor patiënten met vulvaire problemen. Daarnaast is er vanuit de vulvopoli's laagdrempelige samenwerking met andere zorgverleners zoals uroloog, seksuoloog, psycholoog en bekkenfysiotherapeut.

Sinds meer dan 10 jaar bestaat de Nederlandse Vereniging voor Vulva Pathologie (NVvVP). Deze multidisciplinaire vereniging is opgericht vanuit de overtuiging dat het belangrijk is om de zorg voor vrouwen met vulvaire klachten te optimaliseren. Domeingroeplid Hester Vermaat was destijds actief betrokken bij de oprichting van deze vereniging en was jarenlang bestuurslid daarvan.

Domeingroeplid Kim Meeuwis is sinds 2017 voorzitter van deze vereniging, die daarnaast (momenteel) bestaat uit gynaecologen, seksuologen en een huisarts. De NVvVP biedt een uitgebreide website met (patiënten)informatie, een jaarlijks (geaccrediteerd) symposium voor BIG-geregistreerde zorgverleners en een interactief en beveiligd forum (voor leden) waar men casuïstiek met beeldmateriaal kan voorleggen aan collegae. Op onderwijsgebied is de vereniging betrokken bij de organisatie van onder andere de jaarlijkse cursus Vulvopathologie (Stichting OOG), en de bestuursleden

Van links naar rechts: Jacco de Pooter, Kim Meeuwis, Hester Vermaat, Bart Nanninga, Maureen Jonker. (niet op de foto: Nynke Meijer - de Vrieze)

verzorgen regelmatig wisselende scholingen. Daarnaast vertegenwoordigen diverse bestuursleden ook de Nederlandse vulvazorg in het *European College for the Study of Vulval Disease* (ECSVD).

Er bestaan verschillende relevante, multidisciplinaire richtlijnen over vulvaire ziektebeelden, zoals de richtlijnen Lichen sclerosus, Lichen planus, soa, Vulvaire Intra-epitheliale Neoplasie (VIN) en vulvodynie. Hester Vermaat schreef actief mee aan de recente herziening van de richtlijn Lichen sclerosus en werkt momenteel mee aan de richtlijn Lichen planus. Kim Meeuwis verzorgde commentaar op de conceptversies van de nieuwe richtlijnen Lichen sclerosus en VIN.

Namens de domeingroep Anogenitale dermatosen:

- ¹ Dermatoloog, Slingeland Ziekenhuis, Doetinchem
- ² Dermatoloog, Spaarne Gasthuis, Haarlem
- ³ Dermatoloog, Dermatologisch Centrum Isala, Zwolle

Ook is er prettige samenwerking met diverse patiëntenverenigingen. Zo maakt Vermaat deel uit van de Medische Adviesraad van de Lichen Planus vereniging Nederland, een patiëntenvereniging die erg actief en betrokken is. Kim Meeuwis leverde recent haar bijdrage aan een relevante brochure over Seksualiteit en intimiteit bij psoriasis, in samenwerking met Psoriasispatiënten Nederland (PN).

Vulvaire aandoeningen zijn voor dermatologen meer gemeengoed dan proctologische. Helaas dreigt de zorg voor patiënten met proctologische klachten in Nederland steeds verder te verschralen. Nog slechts een minderheid van de dermatologen bedrijft tegenwoordig de proctologie en in veel ziekenhuizen behandelt de chirurg patiënten met proctologische aandoeningen. In het anogenitale gebied komen echter diverse aandoeningen voor waarbij de dermatologische expertise uitermate van belang is voor diagnostiek en behandeling. Denk bijvoorbeeld aan uitingen van diverse inflammatoire dermatosen, auto-immuun blaarziekten en ulceratieve aandoeningen. Tevens is de klinische blik van dermatologen onmisbaar bij het diagnosticeren van (pre)maligniteiten. Het is daarom van belang dat dermatologen proctologische zorg blijven aanbieden. De 'lekkage' naar andere specialismen brengt onder andere vertraging in diagnostiek en behandeling met zich mee. Een van de speerpunten van onze domeingroep is dan ook om de proctologische expertise binnen het eigen vakgebied te behouden. Hiervoor gaat de domeingroep zich inzetten via het actief overdragen van kennis door middel van een eenvoudig raadpleegbaar werkdocument en het opleiden van aios en geïnteresseerde dermatologen.

WERKDOCUMENT

De leden van de domeingroep willen graag kennis overdragen aan collega's die geïnteresseerd zijn in de vulvopathologie en/of proctologie. Wij vinden dat hiervoor relevante informatie gemakkelijk en overzichtelijk voor geïnteresseerden beschikbaar moet zijn. Daarom heeft de domeingroep de intentie om een werkdocument op te stellen met daarin achtergrondinformatie over de meest voorkomende anogenitale aandoeningen en hun behandelingen. Van beide deelgebieden is informatie beschikbaar in de vorm van richtlijnen, zoals de richtlijnen Lichen sclerosus en Lichen planus. Over vulvaire beelden bestaat het handboek *Vulvopathologie*. Voor de proctologie bestaat de richtlijn Proctologie.

Ons doel is om een samengevat document te vormen, met daarin al deze informatie inzichtelijk gepresenteerd, zodat de geïnteresseerde dermatoloog alle informatie over vulvaire/proctologische aandoeningen snel kan raadplegen. Te zijner tijd zal dit op de website van de NVDV te vinden zijn.

ONDERWIJS EN OPLEIDING

In het landelijk opleidingsplan is proctologie opgenomen onder het thema Venereologie. Echter, in de lokale opleidingssetting worden aios lang niet altijd onderwezen in de proctologie. Een van de doelen van de domeingroep Anogenitale dermatosen is om een proctologisch landelijk dekkend netwerk op te zetten, opdat aios een keuzestage in de proctolo-

gie kunnen volgen. Dit aanbod gaat ook gelden voor jonge klaren en (oudere) geïnteresseerde dermatologen. Dermato-proctologen die willen participeren in dit netwerk en collegae zouden willen opleiden of een keuzestage willen aanbieden, willen we van harte uitnodigen dit aan ons kenbaar te maken. Vulvopathologie komt in de opleiding ruimer aan bod, en wij onderschrijven het belang hiervan. Het is belangrijk dat dit zo blijft.

We zullen de NVDV attenderen op komende nascholingen en cursussen op het gebied van vulvopathologie en proctologie en we streven naar het behoud van onderwijs binnen het COCOM-programma voor aios.

NABIJE TOEKOMST

Een van de aanleidingen om proctologische kennis te bevorderen is de ontwikkeling van de hoge resolutie anoscopie (HRA) in Nederland. In de regio's Amsterdam en Rotterdam past men al jarenlang deze hoge resolutie anoscopie toe. Door middel van een anoscoop worden risicopatiënten, met name hiv-positieve MSM, gescreend op anale intra-epitheliale neoplasie. Echter, ook andere hoog-risicogroepen (zoals transplantatiepatiënten of andere patiënten met een iatrogene immuundeficiëntie) komen hiervoor in aanmerking. Diverse dermatologen in ons land houden zich hiermee bezig of zijn bezig met het opzetten van een HRA-service. We willen de leden van de NVDV op de hoogte houden van deze techniek en laten meedenken over verdere implementatie.

Zoals u merkt, zit de domeingroep Anogenitale dermatosen niet stil. Zij is laagdrempelig benaderbaar voor inhoudelijke vragen en ideeën via onze secretaris Maureen Jonker (mjonker@spaarnegasthuis.nl).

SAMENSTELLING DOMEINGROEP ANOGENITALE DERMATOSEN

- Dhr. P.B. (Bart) Nanninga, dermatoloog
Amsterdam UMC en ZBC Amsterdam,
locatie Reguliersgracht
- Dhr. J.C. (Jacco) de Pooter, dermatoloog
Dermatologisch Centrum Isala, Zwolle
- Mw. H. (Hester) Vermaat, dermatoloog
Spaarne Gasthuis, Haarlem
- Mw. M.J. (Maureen) Jonker, dermatoloog
Spaarne Gasthuis, Haarlem
- Mw. Dr. N.H.N. (Nynke) Meijer – de Vrieze, dermatoloog
Bergman Clinics, Hilversum
- Mw. Dr. K.A.P. (Kim) Meeuwis, dermatoloog
Slingeland Ziekenhuis, Doetinchem

CORRESPONDENTIEADRES

Secretaris domeingroep Anogenitale dermatosen: Maureen Jonker
E-mail: mjonker@spaarnegasthuis.nl